فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۴، شماره ۸، بهار سال ۱۳۹۹

پیش بینی دلزدگی زناشویی بر اساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن

شیما سبزچمنی [۱]

چکیده

این پژوهش با هدف پیش بینی دلزدگی زناشویی بر اساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن انجام پذیرفت. جامعه ی آماری این پژوهش متشکل بود از تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن که مشغول به تحصیل هستند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین شد؛ نمونه مورد مطالعه در این پژوهش ۴۰۰ نفر از دانشجویان (۱۶۰ مرد و ۲۴۰ زن) بودند که به روش توصیفی-همبستگی انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه، پرسشنامه شخصیتی نئومک کری و کاستا (۱۹۸۵)، مقیاس دلزدگی زناشویی پاینز(۱۹۹۶) و پرسشنامه ی سبک های تفکر استرنبرگ وواگنر (۱۹۹۲)و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد، دلزدگی زناشویی بر اساس سبکهای تفکر(اجرایی، قانون گذار ، قضایی)در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است. دلزدگی زناشویی بر اساس ویژگی های شخصیتی(برونگرایی ،روان رنجوری،گشودگی به تجربه ،مقبولیت ووظیفه شناسی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است.

کلید واژه‌ها : دلزدگی زناشویی ،سبک های تفکر ،ویژگی های شخصیتی

[۱] کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، **دانشگاه آزاد اسلامی**، واحد رودهن، تهران، ایران (shsabzchamani@gmail.com)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

مقدمه

شخصیت به عنوان عاملی تاثیر گذار در سلامت عمومی و سازگاری عبارت است از مجموعه سازمان یافته، واحد و متشکل از خصوصیات نسبتا ثابت و مداوم که بر روی هم ،یک شخص را از شخص یا اشخاص دیگر متمایز میسازد(امان الهی فرد ،۱۳۹۶). رابطه زناشویی پیوند دو شخصیت است و هریک از همسران با پیشینه تحولی ،سبک شخصیتی ،ترکیب عوامل زیست شناختی و تجربی گوناگونی به زندگی مشترک قدم میگذارند ویک سیستم را تشکیل می دهند که در آن رفتار هردو از یکدیگر تاثیر می پذیرد .در این میان یکی از بهترین الگوهای ارائه شده در زمینه بررسی تاثیر ویژگی های شخصیتی ، مدل پنج عاملی شخصیتی نئو است.محققین زیادی با استفاده از این مدل نقش ویژگی های شخصیتی را در سازگاری زناشویی بررسی کردند.مدل پنج عاملی بزرگ ،پنج ویژگی شخصیتی شامل روان رنجور خویی ،برونگرایی، بازبودن نسبت به تغییر ،توافق پذیری و وجدان گرایی را بررسی میکند. بسیاری از مطالعات نشان داده اند که عوامل شخصیتی میتوانند سازگاری و ناسازگاری را پیش بینی کنند.از بین این پنج عامل شخصیتی روان رنجور خویی به نسبت چهار عامل دیگراثرات قوی تری بر عملکرد زوجین نشان میدهد.(واتسون و کلارک،۱۹۸۴،به نقل از خجسته مهر،۱۳۹۴)

در پژوهش دیگری کارنی و برادبوری (۱۹۹۵) در مطالعات خود نشان داده اند که ویژگی های شخصیتی گشودگی نسبت به تغییر ،توافق پذیری ،برون گرایی ،وجدان گرایی با سازگاری زناشویی رابطه مثبت دارد و ویژگی روان رنجور خویی با سازگاری زناشویی رابطه منفی دارد(به نقل ازهراکار و جعفری ،۱۳۹۶). دونلن،کانگر و بریانت(۲۰۱۴) در پژوهش خود که با هدف بررسی پنج عامل شخصیتی در روابط زناشویی زوجین صورت گرفت دریافتند که روان رنجور خویی با تعامل منفی زناشویی بین زوجین رابطه مثبت دارد. درحالی که روان رنجور خویی و تعامل منفی زناشویی با ارزیابی کلی از ازدواج رابطه منفی دارند. علاوه بر آن عامل شخصیتی توافق پذیری با تعامل منفی زناشویی بین زوجین رابطه منفی وباارزیابی کلی ازدواج رابطه مثبت دارد. همچنین عوامل شخصیتی باز بودن نسبت به تغییر زوجین با رضایت از روابط جنسی آنها رابطه مثبت و با تعامل منفی زناشویی رابطه منفی دارد(به نقل اززهراکار و جعفری ،۱۳۹۶). دربسیاری از فرهنگها به روابط زناشویی به منزله منبع اولیه حمایت و عاطفه نگریسته میشودو از همسران انتظار میرود تا یک رابطه انحصاری ،صداقت ،علاقه ،عاطفه و نیز صمیمیت و حمایت از خود نشان میدهند .تقریبا تمامی زوج ها در ابتدای زندگی زناشویی و سطح بالایی از رضایت را گزارش می کنندااما این رضایت در خلال زمان کاهش می یابد.بی تردید، شخصیت در چهارچوب روابط به گونه ای چشمگیر تحت تاثیر عوامل شناختی قرار دارد. باورهای ناکار آمد ،علت اصلی بسیاری از اختلافهای اجتماعی به ویژه روابط زوج هاست(الیس،۲۰۰۱). ،منظوراز چنین باورهایی در واقع وجود افکار نادرست و نامنطبق با واقعیت درباره خود و جهان است. به اعتقاد الیس (۲۰۰۱)هیچ رویدادی ذاتا نمی تواند در انسان ایجاد آشفتگی روانی کند؛زیرا تمام محرک ها ورویدادها در ذهن معنا و تفسیر میشوند و براین اساس ،سازش نایافتگیها و مشکلات هیجانی در واقع ناشی از نحوه تعبیر و تفسیر وپردازش اطلاعات حاصل از محرکها و رویدادهایی هستند که افکار و باورهای ناکارآمد در زیربنای آنها قرار دارند.توجه به سبک تفکر زوجین ،زمینه های لازم برای رسیدن به شادکامی وسعادت در زندگی زناشویی را فراهم آورده وموجب ایجاد تفاهم بیشتری میان زوجین می شود.اساس تعاملات زوجین سبک تفکر آنهاست که به عنوان منبع آگاهی از مشکلات وموفقیت ها در روابط زناشویی است.اعتقاد براین است که با مد نظر قرار دادن سبک تفکر یکدیگر افراد می توانند روابط سالم ،صمیمانه وصادقانه داشته باشند وآن را جایگزین روابط مخرب ،منفی وتحقیرآمیز کنند ونیز قادر خواهند بود که از فشارهای روانی خود ودیگران بکاهند واز زندگی لذت بیشتری ببرند(کارادماس،۲۰۱۷، به نقل از امان الهی فرد ،۱۳۹۶). با شناخت سبک تفکر،فرد می تواند با تفکیک وسازماندهی افکار واحساسات خود،شناخت بیشتری از خود به دست آورد ودر نتیجه با آگاهی بیشتر به نقاط ضعف وقدرت خود ،رفتارهای سالم وسازنده ای را اختیار کند وبه ساختار شخصیتی وروابط متقابل فردی خود پی ببرند(استنبرگ ،۲۰۰۱؛به نقل از سلگی ،۱۳۹۴). بسیاری از همسران زندگی مشترک خود را با عشق آغاز میکنند و در این زمان هرگز به این موضوع فکر نمیکنند که روزی ممکن است شعله عشق آنا به خاموشی گراید.الیس عنوان میکند زوج هایی که به تازگی ازدواج

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

کرده اند کمتر به این فکر میکنند که ممکن است زمانی عشق افسانه ای آنها کم رنگ شود واین درست زمانی است که دلزدگی آغاز شده است.(ادیب راد و ادیب راد ،۱۳۹۴).دلزدگی یک حالت تجربه شده خستگی جسمی ،عاطفی و روانی است که در نتیجه اختلاف زیاد بین انتظارات و واقعیت ناشی میشود(نویدی ،۱۳۹۴).دلزدگی زناشویی به علت مجموعه ای از توقعات غیرواقع گرایانه و تفکرات غیرمنطقی و فراز و نشیب های زندگی بروز میکند. برخلاف عقیده اغلب رویکردهای بالینی که در زوج درمانی استفاده میشود ،دلزدگی زوج ها به علت وجود اشکال در یک یا هردو نفر نیست .دلزدگی از عشق یک روند تدریجی است و به ندرت به طور ناگهانی بروز میکند. در واقع صمیمیت و عشق به تدریج رنگ می بازد و به همراه آن خستگی عمومی عارض میشود که در شدیدترین نوع آن دلزدگی با فروپاشی رابطه برابر است(برنشتاین ،ترجمه زنده جانی ،۱۳۹۰).
حال با عنایت به مطالب بالا ،سوال این پژوهش اینگونه مطرح می شود که آیا می توان دلزدگی زناشویی را براساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن پیش بینی کرد ؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش: روش این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع، از نوع توصیفی و همبستگی می باشد.

جامعه‌آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن بود که مشغول به تحصیل هستند، می باشد. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین گردید کل دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن ۱۰۰۰۰ نفر برآورد شد که براساس فرمول کوکران ۳۷۶ نفر حجم نمونه این پژوهش محاسبه شد و ۲۴ نفر هم به عنوان پیش برآورد انتخاب شدند که در نهایت نمونه مورد مطالعه در این پژوهش ۴۰۰ نفر از دانشجویان (۱۶۰ مرد و ۲۴۰ زن) می باشند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار گرداوری داده‌ها و پایایی و روایی

۱)پرسشنامه شخصیتی نئومک کری و کاستا (۱۹۸۵) برای اولین بار پرسشنامه ای را تحت عنوان نئو با ۸۵ سوال تدوین کردند.پس از آن فرم های ۲۴۰ و ۶۰ سوالی آن را نیز به منظور اندازه گیری ویژگی های شخصیتی افراد تهیه نمودند.این پرسشنامه در جوامع مختلف مورد استفاده قرار گرفته است وابزار مناسبی برای اندازه گیری ویژگی های شخصیتی افراد به شمار میرود. در پژوهش حاضر به منظور بررسی ویژگی های شخصیتی همسران از فرم کوتاه نئوکه دارای ۶۰ سوال است و برای اولین بار توسط کیامهر (۱۳۸۱) به زبان فارسی آماده شده است،استفاده شد. این آزمون پنج ویژگی بزرگ شخصیتی افراد را مورد سنجش قرار میدهد که عبارتند از روان رنجور خویی(N)،برونگرایی(E)،بازبودن(O)،توافق پذیری(A) و وجدان گرایی(C).هریک از ویژگی های مذکور در این آزمون با ۱۲ سوال مورد اندازه گیری قرار میگیرند.نمره گذاری این پرسشنامه در یک طیف ۵درجه ای از نوع لیکرت و در دامنه ای بین کاملا مخالفم(۱) تا کاملا موافقم(۵)میباشد که نمره گذاری برخی از ماده ها به صورت معکوس انجام می گیرد. مک کری و کاستا(۲۰۰۴) در پژوهشی که بر روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان انجام دادند،ضرایب پایایی پنج ویژگی شخصیتی از آزمون نئو فرم کوتاه (۶۰) ماده ای را با استفاده از روش آلفای کرنباخ در دامنه ای بین ۰/۷۵ تا۰/۸۳ گزارش نمودند.خجسته مهر(۱۳۸۴) نیز پایایی این پرسشنامه را در مردان و زنان متقاضی طلاق شهر اهواز با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۶ تا۰/۹۰ و با روش تنصیف بین ۰/۵۱تا۰/۸۲ و برای مردان و زنان عادی با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۰ تا۰/۸۴ و با روش تنصیف بین ۰/۶۴ تا۰/۸۰ محاسبه کرد.کیامهر (۱۳۸۱) نیز ضریب همبستگی این آزمون را با آزمون نئو فرم بلند(۲۴۰ سوالی) برای پنج ویژگی شخصیتی در دامنه ای بین r=0/71تا r=0/91 گزارش کردند. خجسته مهر(۱۳۸۴) نیز اعتبار این پرسشنامه را با دو روش اعتبار ملاکی همزمان و روش همبستگی های درونی پنج شاخص پرسشنامه را مناسب گزارش کرده است.در پژوهش نادری(۱۳۸۴)نیز پایایی پرسشنامه شخصیتی نئو ،فرم کوتاه (NEO-FFI) با روش آلفای کرونباخ و تصنیف در دامنه ای بین ۰/۶۰ تا ۰/۸۶ محاسبه شده است.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

۲)مقیاس دلزدگی زناشویی پاینز :مقیاس دلزدگی زناشویی یک ابزار خودسنجی است که توسط پاینز (۱۹۹۶) با هدف اندازه گیری درجه دلزدگی زناشویی در بین زوجین ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲۱ ماده است که ۱۷ ماده آن شامل عبارتهای منفی مانند خستگی ،ناراحتی و بی ارزش بودن و ۴ ماده آن شامل عبارات مثبت مانند خوشحال بودن و پر انرژی بودن است. نمره گذاری این مقیاس در یک مقیاس ۷ درجه ای لیکرت در دامنه ای بین ۱(هرگز) تا۷(همیشه) میباشد.که آزمودنی تعداد دفعات اتفاق افتاده موارد مطرح شده در رابطه زناشویی خود را مشخص میسازد . نمره گذاری ۴ ماده نیز به صورت معکوس انجام میشود نمره بالاتر آزمودنی در این مقیاس نشانه دلزدگی بیشتر میباشد.ضریب پایایی مقیاس با روش بازآزمایی در یک دوره یک ماهه برابر۰/۷۶ محاسبه شد. همچنین پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ در دامنه ای بین ۰/۹۱ تا۰/۹۳ محاسبه شده است(پاینز،۱۹۹۶).نعیم(۱۳۸۷)در پژوهش خود پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۲ محاسبه نموده است.در پژوهش نادری(۱۳۸۴) نیز از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به منظور سنجش پایایی این مقیاس استفاده شد که به ترتیب ۰/۷۸ و۰/۸۱ محاسبه شده است.برای بررسی اعتبار این مقیاس در پژوهش حاضر از پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ استفاده شد که ضریب همبستگی بین این دو پرسشنامه ۰/۴۰- به دست آمد که در سطح۰/۰۰۱Pمعنی دار میباشد.

۳)پرسشنامه ی سبک های تفکر استرنبرگ وواگنر :پرسشنامه سبک های تفکر که شامل ۴۰ سئوال است و به وسیله استرنبرگ و واگنر (۱۹۹۲) طراحی شده است. در این پرسشنامه هر ۸ سئوال یک سبک تفکر را مورد ارزیابی قرار می هد و پاسخ هر سئوال روی یک مقیاس ۷ درجه ای لیکرت مشخص می شود.عتبار پرسشنامه سبک تفکردر تحقیقات انجام شده با استفاده از ضریب الفای کرونباخ آنها ۰/۷۵ بوده است. در پژوهش محمدی و همکاران (۱۳۸۹) نیز ضریب الفای کرونباخ اندازه گیری شده ۶۵۷/ ۰ محاسبه شد. در همان پژوهش نیز روایی محتوایی پرسشنامه سبک تفکر از طریق توزیع آنها در بین ۱۵نفر از اساتید دکترای مدیریت و برنامه ریزی در تربیت بدنی دانشگاه های کشور و متخصصین مدیریت و کسب نظرات و پیشنهادات اصلاحی تایید شد.

روش تجزیه وتحلیل داده ها

در این تحقیق، متناسب با متغیرهای مورد مطالعه و نوع داده های جمع آوری شده، به منظور توصیف آنان از شاخص های گرایش مرکزی، پراکندگی و توزیع نمره ها استفاده شد. در مرحله تحلیل آماری، با توجه به ماهیت مقیاس اندازه‌گیری که از نوع فاصله‌ای است و فرضیه های تحقیق برای تحلیل داده‌ها حسب مورد از روش ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد.

۳- یافته‌های پژوهش

به منظور بررسی فرضیه های پژوهش از آزمون ضریب همبستگی و آزمون رگرسیو استفاده شده است . پیش فرض مهم این آزمونها فرض نرمال بودن مولفه ها میباشد.به منظور بررسی نرمالیتی مولفه ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده کرده ایم.

بررسی توزیع مولفه ها

در این قسمت برای تحلیل داده ها، ابتدا به بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها می‌پردازیم. برای این منظور از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. فرض صفر و یک برای سنجش توزیع متغیرها به شرح زیر است.

فرض صفر: متغیرها دارای توزیع نرمال هستند.

فرض مقابل : متغیرها دارای توزیع نرمال نیستند.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

در این آزمون در صورتی که سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض صفر را رد کرده و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت توزیع داده‌ها نرمال نیست. در صورتی که سطح معنی داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد فرض صفر را می‌پذیریم و توزیع داده‌ها نرمال است.

جدول ۱: بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

مولفه	مقدار آماره z	سطح معنی‌داری	نتیجه
دلزدگی زناشویی	۰.۴۸	۰.۲۳	0.05<پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
سبک های تفکر	۰.۱۶	۰.۱۶۰	0.05<پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
ویژگی های شخصیتی	۰.۳۲	۰.۱۳۲	0.05<پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.

با توجه به جدول فوق از آنجا که سطح معنی داری آزمون نرمال بودن تمام متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابر این فرض صفر را تایید کرده و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت توزیع متغیرها نرمال است. بنابراین جهت بررسی فرضیه های تحقیق از آزمون های پارامتریک استفاده می نماییم.

با توجه به جدول فوق از آنجا که سطح معنی داری آزمون نرمال بودن تمام متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابر این فرض صفر را تایید کرده و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت توزیع متغیرها نرمال است. بنابراین جهت بررسی فرضیه های تحقیق از آزمون های پارامتریک مانند آزمون ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

ازجمله مفروضات رگرسیون که باید رعایت شود این است که نباید میان متغیرهای رابطه هم خطی وجود داشته باشد.

جدول۲: آزمون مربوط به هم خطی بودن متغیرها

متغیرها	tol	vif
دلزدگی زناشویی		
اجرایی (اطاعت پذیر)	۰/۷۶۵	۱/۱۳۲
قضایی(تحلیل گر)	۰/۶۲۴	۱/۳۴۵
قانونگذار(خلاق)	۰/۶۹۸	۱/۱۰۱
روان رنجورخویی	۰/۸۱۴	۱/۴۳۲
برون گرایی	۰/۷۷۶	۱/۵۰۳
باز بودن به تجربه	۰/۶۵۷	۱/۷۳۴
توافق	۰/۸۳۴	۱/۳۲۸
وجدانی بودن	۰/۷۹۱	۰/۹۸۹

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

ردیف اول جدول۲ مربوط به آماره های تولرانس (tolerance) وردیف دوم مربوط به عامل تورم واریانس (vif)است .ضریب تولرانس که میان صفر تا ۱ نوسان دارد ،نشان می دهد که مولفه های متغیر مستقل تا چه اندازه رابطه خطی با همدیگر دارند.هرچقدر میزان تولرانس نزدیک به ۱ باشد ،میزان هم خطی کمتر است وبه عکس .با توجه به جدول شماره ی ۲ آماره های مربوط به مولفه های متغیر مستقل همگی تقریبا به (۱) نزدیک هستند شاخص دیگر عامل تورم واریانس است.هرچه مقدار عامل تورم واریانس از عدد ۲ بزرگ تر باشد،میزان هم خطی بیشتر است،بنابراین تورم واریانس نباید بزرگ تر از ۲ باشد.همچنین با توجه به جدول ۴-۵ همه ی آماره های ردیف دوم کمتر از ۲ به دست آمده است،بنابراین پیش فرض عدم وجود هم خطی میان متغیرها رعایت شده است.

جدول ۳: خلاصه نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها (N =۳۸۰)

متغیرها	دلزدگی زناشویی
	r
روان رنجورخویی	۰/۱۹۹**
برون گرایی	-۰/۲۳۳**
باز بودن به تجربه	- ۰/۲۸۳**
توافق	-۰/۳۲۵**
وجدانی بودن	-۰/۲۵۱**
اجرایی (اطاعت پذیر)	۰/۲۱۷**
قضایی(تحلیل گر)	۰/۰۶۶
قانونگذار (خلاق)	۰/۲۱۶**

**معنادار در سطح ۰/۰۱

با توجه به ضرایب به دست آمده می توان نتیجه گرفت همه ی مولفه ها با دلزدگی زناشویی ، همبستگی معنادار دارند(p ۰/۰۱ >). حال آن که سبک تفکر قضایی با دلزدگی زناشویی رابطه ندارد.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

جدول ۴ : خلاصه ضرایب رگرسیون

پیش بینی کننده ها	B	β	t	Sig
عدد ثابت	۱/۹۹۳	–	۲/۱۳۱*	۰/۰۳۵
روان رنجورخویی	۰/۰۵۸	۰/۰۶۱	۰/۶۶۷	۰/۵۰۶
برون گرایی	۰/۰۸۳	۰/۰۸۲	۰/۸۴۲	۰/۴۰۲
باز بودن به تجربه	۰/۲۰۳	۰/۱۷۵	۲/۰۰۸*	۰/۰۴۷
توافق	-۰/۲۶۵	۰/۲۵۵	-۲/۵۹۱*	۰/۰۱۱
وجدانی بودن	-۰/۱۶۷	-۰/۲۱۸	-۲/۲۰۰*	۰/۰۳۰
اجرایی	۰/۰۲۰	-۰/۰۳۳	۰/۳۸۷	۰/۶۹۹
قضایی	-۰/۰۳۷	-۰/۰۵۸	-۰/۵۲۸	۰/۵۹۹
قانونگذار	۰/۰۵۵	-۰/۱۰۷	۰/۹۹۳	۰/۳۲۲

**F =۲/۷۳۸ ؛ R^2 = ۰/۱۰۳ تعدیل شده ؛ R^2 =۰/۱۶۳ ؛ R=۰/۴۰۳

**معنادار در سطح ۰/۰۱ ؛ *معنادار در سطح ۰/۰۵

یکی از مفروضاتی که در رگرسیون مدنظر قرار می گیرد استقلال خطاها یعنی تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده توسط معادله رگرسیون از یکدیگر است. به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر از آزمون دوربین واتسون[1] استفاده می شود. با توجه به آماره دوربین واتسون در ستون آخر جدول بالا که برابر ۱/۷۴۲ است و در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، فرض عدم همبستگی بین خطاها رد نمی شود، یعنی خطاها دارای همبستگی نیستند و می توان از رگرسیون استفاده کرد.

همخطی[2] بین متغیرهای مستقل وضعیتی است که نشان می دهد یک متغیر مستقل تابعی خطی از سایر متغیرهای مستقل است. نتایج آزمون همخطی در ستون های ششم و هفتم جدول بالا در قالب دو شاخص تولرانس و عامل تورم تولرانس (VIF) درج شده است. تولرانس، درصد واریانس در یک پیشگو است که نمی توان با پیشگوهای دیگر آن را توضیح داد. وقتی تولرانس به صفر نزدیک می شود، همخطی چندگانه بزرگی وجود دارد و خطای استاندارد ضرایب رگرسیون بزرگ خواهد شد. مقادیر تولرانس در ستون مربوط در جدول بالا نشان می دهد هیچ یک از تولرانس ها نزدیک به صفر نیستند و در نتیجه مشکلی در تحلیل رگرسیون ایجاد نمی گردد. عامل تورم تولرانس نیز معکوس تولرانس بوده و هر چقدر افزایش یابد (بزرگتر از ۲) باعث می شود ضرایب رگرسیون افزایش یافته و رگرسیون برای پیش بینی نامناسب می سازد. مقادیر مربوط به عامل تورم تولرانس واریانس نشان می دهد که هیچ کدام از شاخص ها بسیار بزرگتر از ۲ نیستند و نزدیک به آن می باشند در نتیجه مشکلی در استفاده از رگرسیون خطی وجود ندارد.

[1] - Durbin- Watson
[2] . Multicolinearity

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

همان طور که در جدول بالا مشاهده می شود، مقدار R^2 به دست آمده (۰/۱۶۳) بدین معنی است که ۱۶/۳ درصد از واریانس متغیردلزدگی زناشویی توسط ۵ مولفه روان رنجورخویی، برون گرایی، باز بودن به تجربه، توافق و وجدانی بودن والدین و ۳ مولفه اجرایی ،قضایی و قانونگذار تبیین می شود. به عبارت دیگر، ۱۶/۳ درصد از پراکندگی مشاهده شده در متغیر قلدری دانش آموزان توسط این متغیرها توجیه می شود. مقدار R مشاهده شده (۰/۴۰۳) نیز نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر می تواند برای پیش بینی استفاده شود. علاوه براین، نسبت F محاسبه شده (۲/۷۳۸) در سطح اطمینان حداقل ۹۹ درصد معنادار است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که بین متغیرهای مورد مطالعه و متغیر دلزدگی زناشویی دانشجویان متاهل همبستگی معنادار وجود دارد. در نتیجه، شواهد برای پذیرش فرضیه تحقیق کافی است.

علامت ضرایب بتای به دست آمده نشان داد که همه مولفه های ویژگی شخصیت و مولفه های سبک های تفکربا متغیردلزدگی زناشویی همبستگی معنادار دارد. در نهایت، با توجه به این توضیحات و ضریب به دست آمده می توان معادله رگرسیون را بر اساس ضرایب استاندارد شده به صورت زیر تدوین کرد :

Y = **۴/۷۷۶** + **۰/۱۷۵** (باز بودن به تجربه) – **۰/۲۵۵** (توافق) – **۰/۲۱۸** (وجدانی بودن)+(دلزدگی زناشویی)

۰/۱۳۳ – (روان رنجوری) **۰/۱۷۶** – (**برون گرایی**) **۰/۲۱۱** +(اجرایی) **۰/۱۶۹** + (قضایی) **۰/۱۴۸** (قانونگذار)

نتیجه‌گیری

فرضیه اول دلزدگی زناشویی بر اساس سبک های تفکر(اجرایی، قانون گذار ، قضایی) در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است. سبک تفکر قانون‌گذار، اجرایی رابطه معناداری بادلزدگی زناشویی داشتند. سبک تفکر قانون‌گذار و اجرایی دارای همبستگی مثبت با دلزدگی زناشویی بودند. در این میان، سبک تفکر قضایی هیچ ارتباط معناداری با دلزدگی زناشویی نداشت. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش سپاه‌منصور، امامی‌پور و نقدی (۳۵) که بین سبک‌های تفکر با رضایت زناشویی رابطه به دست آورده بودند، همخوانی دارد. پژوهش دیگری چه در متون داخلی و چه در متون خارجی در همسویی یا عدم همسویی با این فرضیه یافت نشد. به طور کلی در ایجاد یک رابطه زناشویی خو ، مهم‌ترین موضوع چگونگی مقابله با ناسازگاری‌ها و ناهماهنگی‌ها است. بر اساس نظریه شناختی تجربی "خود"، تفراد با سبک‌های تفکر متفاوت، به طور متفاوتی به اشکال متفاوت حمایتی در زمان‌های استرس و یا مشکل پاسخ می‌دهند . همچنین افراد دارای سبک‌های تفکر متفاوت از راهبردهای مقابله‌ای متفاوتی استفاده می‌کنند و سبک‌های تفکر با هیجانات و احساسات و دگونگی ابراز آن‌ها و نیز تعهد در ارتباطند. بدین ترتیب سبک‌های تفکر می‌توانند از طریق نقشی که در حل مسایل زندگی، تعیین نوع راهبردهای مقابله، نوع و میزان هیجانات، ابراز احساسات و تعهد بر عهده دارند، با رضایت زناشویی در ارتباط قرار گیرند. براساس تعاریف ارئه شده برای سبک تفکر اجرایی، افرادی که این سبک را دارند، دوست دارند از قوانین و روش‌های موجود پیروی کنند، تمایل دارند شکاف‌های ساختارهای موجود را پر کنند، نه اینکه خود ساختارهایی ایجاد کنند، فعالیت‌های از پیش تعریف شده را ترجیح می‌دهند، نظیر حل مسایل ریاضی، استفاده از قواعدی برای حل مسائل و گفت‌وگو درباره نظریات دیگران. همان‌طور که از این تعریف مشخص می‌گردد، این قبیل افراد به واسطه تمایل به قوانین و راه‌کار، برای حل مسایل و مشکلات زندگی، دست خالی نیستند و احساس درماندگی نمی‌کنند، چون خود را در سایه حمایت قوانین می‌بینند. بنابراین میتوانند از آرامش حاصل از این احساس، به رضایت‌مندی از زندگی دست یابند . این رضایت‌مندی در روابط آن‌ها به ویژه روابط با همسر نیز تأثیرگذار است و آنها آرامش به دست آمده از تکیه بر قوانین و اجرای آنها در زندگی و نظم و برنامه حاصل از چهارچوبهای از پیش تعیین شده را به بستر زندگی زناشویی و خانواده منتقل می‌کنند. چرا که قرار دادن مسایل جاری در چهارچوب قواعد کمک کننده و انطباق وضع موجود با وضع ایده‌آل از این طریق، خشنودی و رضایت زناشویی به دست می‌آید . تفاوت این افراد با افراد دارای سبک قانون‌گذار در نوع قوانین است. در سبک قانون‌گذار، افراد قوانین مورد نظر خودشان را تعیین و پیاده می‌کنند ولی در سبک اجرایی، فرد از قوانین موجود و از پیش تعیین شده استفاده می‌نماید. در هر صورت نتیجه، حل مسایل موجود و رهایی از تنش و ناآرامی در زندگی و رابطه زناشویی است. این تأثیرگذاری در حدی است که داشتن این سبک تفکر می‌تواند

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

پیش‌بینی‌کننده رضایت زناشویی باشد. ۲) دلزدگی زناشویی بر اساس ویژگی های شخصیتی(برونگرایی ،روان رنجوری،گشودگی به تجربه، مقبولیت ووظیفه شناسی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است. پژوهش نشان داد که بین ویژگیهای شخصیتی برون گرایی، انعطاف پذیری، دلپذیر بودن و وظیفه شناسی با دلزدگی زناشویی رابطه منفی معنادار و بین ویژگی روان نژندی با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش دانلان و همکاران (۲۰۰۴) و حسینی و همکاران (۱۳۹۲) همسو است. بسیاری از مطالعات نشان داده اند که عوامل شخصیتی میتوانند سازگاری و ناسازگاری زناشویی را پیش بینی کنند؛ از این ۵ عامل ، روان نژندی که بیشتر با هیجان پذیری منفی از آن یاد میشود اثرات قویتری بر بازده زناشویی نشان می دهد تا چهار عامل دیگر (واتسون و کلارک،۱۹۸۴، به نقل از خجسته مهر، ۱۳۸۴). نمچک و السون (۱۹۹۹۱) نیز در پژوهش خود نشان دادند که ویژگی روان نژندی با سازگاری یا وضعیت زناشویی رابطه منفی و سایر ویژگیهای شخصیت با سازگاری زناشویی رابطه مثبت دارند. گرانت (۲۰۱۰) معتقد است که افراد روان نژند احساس نارضایتی کلی نسبت به خود و دیگران و به طور کلی جهان اطراف دارند که باعث دامن زدن به تعاملات منفی بین فردی و بروز تعارض میشود. از طرفی گوش به زنگی این افراد نسبت به تهدید، توجه به رفتارهای مثبت همسر را تحت تأثیر قرار می دهد و با ارائه ی عواطف منفی و ناپایداریهای هیجانی، بر مناسبات زناشویی تأثیر منفی میگذارد و فرایند ایجاد دلزدگی زناشویی را میسر می کند.

منابع

اصغری نژاد، مهناز. (۱۳۹۴). رابطه سبک های دلبستگی با میزان شادکامی و توافق در مسائل زناشویی در دانشجویان زن متأهل دانشگاه. نشریه روانشناسی، ۱۴، صص ۹۲-۶۹.

احمدی، سید احمد؛ رحمت الهی، فرحناز؛ فاتحی زاده، مریم. (۱۳۹۵). آسیب شناسی زندگی زناشویی. تازه های رواندرمانی، شماره ۴۱ و ۴۲: ۲۶-۸.

امان الهی فرد،عباس(۱۳۹۶)،بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و عوامل فردی خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز.پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره ،دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز.

ادیب راد،نسترن و ادیب راد ،مجتبی(۱۳۸۴).بررسی رابطه باورهای ارتباطی با دلزدگی زناشویی و مقایسه آن با زنان متقاضی طلاق و زنان خواهان ادامه زندگی مشترک.تازه ها و پژوهش های مشاوره،جلد۴،شماره ۱۳،صص ۱۱۰-

بک، آرون. (۱۳۹۲). عـشق هـرگز کافی نیست. ترجمه مهدی قراچه‌داغی(۱۳۹۲).تهران: آسیم.

پاینز،آیالامالاچ(۱۹۹۸).چه کنیم تا عشق رویایی به دلزدگی نینجامد.ترجمهف،شاداب.(۱۳۸۱).تهران:انتشارات ققنوس.

پاینز، اچ. ال. (۱۹۹۶). دلزدگی از روابط زناشویی. ترجمه گوهری راد و افشار (۱۳۸۳). تهران: رادمهر.

پور فرج عمران ، مجید (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین خلاقیت ، هوش هیجانی و سبک های تفکر . اولین کنفرانس ملی خلاقیت شناسی و مدیریت نوآوری در ایران .

پروین، ل. ؛ جان، ا. (۱۳۸۵). روان شناسی شخصیت. ترجمه محمد جعفر جوادی و پروین کدیور. تهران. انتشارات مؤسسه فرهنگی رسا.

پروین، ل. وجان، ا. (۱۳۸۱). شخصیت : نظریه و پژوهش. ترجمه محمد جعفر جوادی و پروین کدیور.تهران. انتشارات آییژ.

جوادی، م.وکدیور، پ. (۱۳۸۲). شخصیت ؛ نظریه ها و پژوهش. چاپ سوم. تهران. انتشارات آییژ..

خجسته مهر،رامین. (۱۳۹۴).بررسی ویژگی های شخصیتی ،مهارت های اجتماعی ،سبک های دلبستگی و متغیرهای جمعیت شناختی به عنوان پیش بین های موفقیت و شکست در زوج های متقاضی طلاق و عادی در اهواز،پایان نامه دکترای روانشناسی، دانشگاه شهیدچمران اهواز : دانشکده علوم تربیتی وروانشناسی.

رضوی، ع ؛ شیری ، ا . ع. (۱۳۸۴). بررسی تطبیقی رابطه بین سبک های تفکر دختران و پسران دبیرستانی با پیشرفت تحصیلی آنان ، فصلنامه نوآوری های آموزشی شماره‌ی ۱۲ ، تهران

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

زارع ، حسین ؛ آخوندی ، نیلا و اعراب شیبانی ، خدیجه (۱۳۹۰). رابطه‌ی سبک های تفکر با خلاقیت دانشجویان دختر و پسر دانشگاه پیام نور ، اولین همایش ملی یافته های علوم شناختی در تعلیم و تربیت ، تهران.

زهرا کار، کیانوش و جعفری، فروغ. (۱۳۹۶). مشاوره ی خانواده (مفاهیم، تاریخچه، فرآیند و نظریه ها). چاپ اول، تهران: ارسباران.

سلگی، زهرا (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سبک های تفکر و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، اولین همایش ملی یافته های علوم شناختی در تعلیم و تربیت

شاملو، س.(۱۳۸۴). مکاتب و نظریه¬ها در روانشناسی شخصیت. چاپ هشتم. تهران. انتشارت رشد

گلادینگ، ساموئل.(۱۳۹۰).خانواده‌درمانی. ترجمه فر شاد بهاری، بدری السادات بهرامی، سوسن سیف و مصطفی تبریزی (۱۳۹۰)، تـهران: تزکیه

محمدی،ش. (۱۳۸۵).بررسی ارتباط رضایت شغلی با ویژگی های شخصیتی و سلامت روانی دبیران متوسطه شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. شورای تحقیقات آموزش و پرورش شهر تهران.

مرادی، ک.؛ آقایوسفی، ع.؛ علیپور، ا. و بهرامی، پ. (۱۳۹۴). مقایسه ویژگی¬های تنیدگی، شیوه¬های مقابله، تیپ شخصیتی سی و تیپ شخصیتی دی، در بیماران مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس و افراد عادی، دوفصلنامه علمی – پژوهشی روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشوررفتار)، دوره ۱۴،شماره ۱.

یوسفی، ناصر. (۱۳۹۱). بررسی شاخص های روان سنجی مقیاس های شیوه سنجش خانوادگی مک مستر .(FAD) اندازه گیری تربیتی، دوره ۳، شماره۷: ۱۱۲-۸۳.

Ellis, A. (2001).Overcoming destructive beliefs, feelings,and behaviors. Amherst, NY: PrometheusBooks

Grand, G., Romppel, M., Glaesmer, H., Petrowski, K., & Hermann-Lingen, R. (2010). The type D scale (DS14) – Norms and prevalence of Type-D Personality in a population-based representative sample in Germany. Personality and Individual Differences, 48, 935-936. Habra, M.E,.

lobart, Y. S. & Chann. L. (2014). The Relationship among creative, critical Thinking and Thinking Style in Taiwan ltinght School Students. Journal of instructional Psychology

Lumbe, J. (2013). thinking styles and Accessing information on the World wide web, Bangor, university college of North Wales , Available.

keras , Kelly (2012). From Sternberg, a new take on what makes kidsTufts – worthy.Tufts Daily, November .

Ogińska-Bulik N. (2014)Type D personality and quality of life in subjects after myocardial infarction. Kardiologia polska.;72(7):624-30.

Oginska-Bulik, N. (2006) Occupational stress and its consequences in healthcare professionals: the role of type D personality. Int J Occup Med Environ Health, Vol.19, pp.113- 122

Pedersen, S. S., Herrmann-Lingen, C ., de Jonge, P., Scherer, M. (2010). Type D personality is a predictor of poor emotional quality of life in primary care heart failure patients independent of depressive symptoms and New York Heart Association functional class. J Behave Med , 33:72–80.

Sher, L. (2005), “Type D personality: the heart, stress, and cortisol”, Quart J Med; 98:323–9

Sternberg, R. J(2002). Mental self Government: A Theory of Intellectual styles and their development, human development, 31, 197 – 224. 21 -

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]

Sternberg, R. J.(2005). Mental self Government: A Theory of Intellectual styles and their development, human development.

Sternberg, R.J. 8 Grigorenko, E.L.(2002): Teaching for successful intelligence. Arlington Heights, I.L: skylight.

Sternberg, R.J.(2003). A three facet model of creativity in R.J.Sternberg(ED).The nature ofCreativity Cambridge: Cambridge University Press.

Sternberg,r.j.(2009). Thinking styles. network. comb ridge university press.

Sternberg. R. Wagner, R. K (2005) Thinking styles Inventory. Yale University Unpublished test.

Williams, L., O'Carroll, R.E., & O'Connor, R.C. (2008) Type D personality and cardiac output in response to stress. Psychology and Health, Vol.24, pp.489-500.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-23]